

GEOGRAFIA I GÈNERE

GUIA DOCENT
CURS 2013-14

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	GEOGRAFIA I GÈNERE
Codi	101597
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	Tercer curs, primer semestre
Horari	<i>(link a la pàgina web del centre o titulació)</i>
Lloc on s'imparteix	<i>Facultat de Lletres</i>
Llengües	Català

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Mireia Baylina Ferré
Departament	Geografia
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9-1042
Telèfon (*)	93-5868060
e-mail	mireia.baylina@uab.cat
Horari d'atenció	

2. Equip docent

Nom professor/a	Maria Rodó de Zárate
Departament	Geografia
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9/1984
Telèfon (*)	935814808
e-mail	maria.rodó@uab.cat
Horari de tutories	

(Afegeix tants camps com sigui necessari)
() camps optatius*

3.- Prerequisits

L'assignatura requereix un bon coneixement de l'**anglès**, escrit i oral.

1. Els coneixements adquirits a primer curs sobre el concepte de **lloc** són fonamentals com a punt de partida per a comprendre les relacions entre el lloc i el gènere.

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Durant molts segles la meitat de la humanitat ha estat ignorada com a objecte d'estudi en les ciències socials. Només fa quaranta anys i gràcies al moviment feminista i a l'evolució de la situació de les dones a la societat (ocupació, formació, participació política, condicions de vida) s'ha desenvolupat el procés científic de fer visible a l'altra meitat del gènere humà. La Geografia s'ha incorporat també a aquest procés, primer observant i analitzant els patrons diferencials de les dones en la seva relació amb l'espai i més endavant reconeixent l'**estructura de gènere a la societat** com un element fonamental per **comprendre els canvis econòmics i socials** del món contemporani i la forma **com el medi geogràfic és constituït i utilitzat per la població**.

La geografia ha considerat tradicionalment la societat com un conjunt neutre, asexuat i homogeni, sense plantejar les **profundes diferències que hi ha entre homes i dones en la utilització de l'espai**. La geografia de gènere defensa que l'espai no és neutre des del punt de vista de gènere i això implica la necessitat d'incorporar les **diferències socials entre homes i dones i les diferències territorials en les relacions de gènere** per explicar la realitat en qualsevol lloc del món i a qualsevol escala. Això vol dir que gairebé tots els temes tractats per la geografia poden i han de ser reformulats des d'aquesta perspectiva. A mode d'exemples, alguns processos que tenen una importància global no poden tenir una explicació completa si no s'hi incorpora la variable gènere. La *globalització de l'economia* no es comprèn sense considerar la divisió internacional del treball i el paper de les dones com a mà d'obra barata i flexible. La consideració al gènere permet explicar perquè les dones perceben salaris més baixos i aporten flexibilitat a les condicions laborals, i en darrera instància, perquè es produeixen segons quins processos de desinversió en unes regions i d'inversió en unes altres. Igualment, en l'explicació de la *deforestació i la desertització* de zones semiàrides de la terra cal tenir present el paper de les dones en l'obtenció d'aquests recursos, i una correcta planificació del desenvolupament hauria de tenir present què pot representar per aquest col·lectiu la dotació d'aigua corrent als pobles, per exemple.

La finalitat de l'assignatura és, doncs, **introduir la mirada de gènere a la geografia** per tal de **potenciar una anàlisi geogràfica més completa i no esbiaixada**. I l'**objectiu principal és donar a conèixer aquesta perspectiva a l'alumnat i fer-li veure, amb exemples pràctics, la importància d'incloure aquesta dimensió en les seves anàlisis geogràfiques**.

Els objectius formatius són els següents:

- Comprendre les definicions, conceptes bàsics i objectius de la geografia de gènere.
- Comprendre com la incorporació de la perspectiva de gènere altera i augmenta el coneixement sobre la relació entre la societat i el medi.
- Ser capaç de reformular investigacions geogràfiques incorporant-hi la perspectiva de gènere.
- Valorar la introducció d'aquesta perspectiva en els estudis geogràfics actuals.
- Desenvolupar la capacitat de reflexió, anàlisi, discussió i interpretació, tant individual com en grup.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència Comprendre la capacitat analítica de la categoria de gènere

Resultats d'aprenentatge

Identifica, valora i aplica la categoria de gènere com a marc d'anàlisi de diferents aspectes de la realitat social i espacial a diferents escales.

Competència Dominar mètodes de recerca útils a la recerca en geografia i gènere.

Resultats d'aprenentatge

Utilitza la metodologia i els mètodes més adients cada temàtica d'estudi i consistents amb la perspectiva de gènere.

Competència Desenvolupar la capacitat crítica i d'iniciativa.

Resultats d'aprenentatge

Proposa idees o accions noves per donar resposta a situacions de desigualtat de gènere

Competència CG3. (CGU: competències generals UAB, si no estan incloses a les CT)

6.- Continguts de l'assignatura

El fil conductor serà la relació de les persones amb els llocs en la seva vida quotidiana, en l'espai públic i privat i a diverses escales geogràfiques: el cos, la llar, el barri, la ciutat/poble i l'estat. Tenint en compte que els llocs són la intersecció entre els processos locals i globals en un temps determinat i que, per tant, es defineixen per les relacions socioespacials que en ells s'hi produeixen i els distingeixen, s'analitzaran un seguit de llocs on s'hi desenvolupa la vida de cada dia i on s'hi creen relacions de gènere diferents.

Estructura:

- 1) Gènere i lloc: objectius, conceptes bàsics i referents teòrics.
- 2) El lloc més immediat: el cos
- 3) La llar i el lloc de treball
- 4) La ciutat i l'espai públic
- 5) El món rural i l'entorn mediambiental

7.- Metodologia docent i activitats formatives

Els continguts de l'assignatura es desenvoluparan a través de les següents activitats:

- 1) Explicacions orals per part de la professora (Grup 1) o lectura dels apunts i altres materials generats per la professora (Grup 70)
- 2) Lectura d'articles i/o capítols de llibre
- 3) Pràctiques sobre els temes d'estudi, individuals o en grup, de despatx o de camp
- 4) Visualització de pel·lícules relacionades amb els temes d'estudi
- 5) Debat presencial (Grup 1) o en xarxa (Grup 70) de les lectures obligatòries i pel·lícules
- 6) Sortida de camp

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

G1/G70

Dirigides

Classes teòriques	25/25	
Debats / Fòrums sobre les lectures i les pel·lícules	20/20	
Pràctiques individuals o en grup, de despatx o de camp	10/10	
Sortida de camp a Barcelona	5/5	

Supervisades

Tutories individuals de seguiment a l'alumnat	3/3	
Examen	2/2	

Autònomes

Lectura individual dels textos obligatoris	30/30	
Realització de les pràctiques	25/25	
Visualització i anàlisi pel·lícules	10/10	
Estudi personal i preparació de l'examen	30/30	

8.- Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es farà de forma continuada a partir de **2 activitats** realitzades per l'alumnat al llarg del curs (**60%**) i la **participació activa en els debats (40%)**. **No hi ha reavaluació.**

Per ser avaluat/da és imprescindible realitzar ambdues activitats.
No participar en els fòrums compta com a 0 en cadascun d'ells.

De de les activitats es valorarà la capacitat d'anàlisi, la reflexió crítica, l'aportació personal, la capacitat de síntesi dels resultats, la claredat en l'exposició i la presentació formal. De la participació als fòrums es valorarà l'exposició d'idees, la qualitat de les mateixes, la capacitat de relació amb els temes que es treballen i la reflexió crítica.

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

Pràctiques	25	Comprensió i implementació a la pràctica dels continguts assolits.
------------	----	--

Participació en els debats	20	Capacitat d'encetar temes de debat, posicionar-se, argumentar idees i opinions i justificar-les. Capacitat de repensar idees prèvies i de canviar d'opinió.
----------------------------	----	--

9- Bibliografia i enllaços web

- BENERIA, Lourdes (2004), Género, desarrollo y globalización. Por una ciencia económica para todas las personas, Barcelona, Hacer
- BRU, Josepa (1997), Medioambiente: poder y espectáculo. Gestión ambiental y vida cotidiana, Barcelona, Icària/Antrayt, pp. 119-166
- DOMOSH, Mona; SEAGER, Joni (2001), Putting women in place, London, Guilford Press
- GARCIA RAMON, M.Dolors; BAYLINA, Mireia (eds.) (2000), El nuevo papel de las mujeres en el desarrollo rural, Vilassar de Mar, Oikos Tau
- GENDER, PLACE AND CULTURE. A journal of feminist geography, Carfax Publishing
- MCDOWELL, Linda (1999), A feminist glossary of human geography, London, Arnold
- MCDOWELL, Linda (2000), Género, identidad y lugar. Un estudio de las geografías feministas, València, Càtedra
- MOMSEN, Janet H. (2004) Gender and Development, Londres i Nova York, Routledge.
- SABATÉ, Ana; RODRÍGUEZ, Juana María; DÍAZ, María Ángeles (1995), Mujeres, espacio y sociedad. Hacia una Geografía del género, Madrid, Síntesis
- SEAGER, Joni (2005) The Atlas Of Women In The World, Londres, Earthscan.
- VILLOTA, Paloma de (2005), Globalización y desigualdad de género, Madrid, Síntesis.
- WOMEN AND GEOGRAPHY STUDY GROUP (eds.) (1997), Feminist geographies. Explorations in diversity and difference, Essex, Longman
- DOCUMENTS D'ANÀLISI GEOGRÀFICA, números monogràfics 14 (1989), 26 (1995, Dona, treball i vida quotidiana), 35 (1999, Gènere i medi ambient) i 49 (2006, Geografia i gènere al món).
- <http://igugender.socsci.uva.nl/newsletter.html> (Newsletter de la Comissió de Geografia i Gènere de la Unió Geogràfica Internacional)